

Igor
Isakovski

TAKO
DA

Književna radionica Rašić

Naslov originala:

Игор Исаковски

ДЕКА ДА

Блесок, Скопје, 2015.

© of the translation: S. Fischer Foundation by order of
TRADUKI

Objavlјivanje ovog dela podržala je književna mreža TRADUKI koju čine Savezno ministarstvo za Evropu, integraciju i spoljne poslove Republike Austrije, Ministarstvo spoljnih poslova Savezne Republike Nemačke, švajcarska fondacija za kulturu „Pro Helvecija“, organizacija „KulturKontakt Austrija“ (po nalogu Kancelarije saveznog kancelara Republike Austrije,), Geteov institut, Javna agencija za knjigu JAK Republike Slovenije, Ministarstvo za kulturu Republike Hrvatske, resor za kulturu Vlade Kneževine Lihtenštajn, Fondacija za kulturu Lihtenštajn, Ministarstvo za kulturu Republike Albanije, Ministarstvo za kulturu i informisanje Republike Srbije, Ministarstvo za kulturu Republike Rumunije, Ministarstvo kulture Crne Gore, Sajam knjiga u Lajpcigu i Fondacija S. Fišer.

traduki

IGOR ISAKOVSKI

TAKO DA

Preveo s makedonskog
Duško Novaković

Beograd, 2017.

***

U ovoj prolećnoj jeseni
ja razmišljam o vatrama:
kroz njih samo prolazeći
možeš znati jesi li
otporan na vatru, ili ćeš
izgoreti, kao visoko
usamljeno drvo u dalekoj
velikoj gori

izgoreti, u tebi,
konačno i nepovratno,
pretvoriti se u užarenu
reč ili u jedan kratak vatreni dah
hodajući

KAKO TIHO...

kako tiho svira jazz fm.
kao što ja tipkam.
kako je nekako tiho vani.
kao kad ti slušam dah
dok se opuštaš
(da li si tako zaspivala one kasne noći,
onog ranog jutra u kome smo znali
moraćemo se opet rastati?)

kako tiho kopnim za tobom
danima i noćima
(prestala si se pitati kakvi su
verovatno zbog toga što znaš da su samo tvoji)

kako tiho, kako te tiho
sada zovem, tražim te
kroz sve elektronske lavirinte
da bih te našao samo u mom telu

(metafizika si dodira
možda me zbog toga ponekad
zaboli što te nema)

NAPISANO U JEDNOM DANU...

u jednom danu napisah ti
pisama koliko za ceo mesec
preko njih zalepih stihove
i kad ih sada pogledam
čini mi se puls svoj vidim
u stalnom brbljanju za tobom

u jednom danu napisah ti
pisama koliko za ceo mesec
pa sad ne znam možeš li
da dišeš pod tovarom reči
da li uopšte možeš da gvirneš
kroz kup tamnih i svetlih bolova

ono što ti tog dana ne napisah
dopisujem u svim sledećim i budućim
jer odavno znam, mi nikada
nećemo razgovor privesti kraju –
odavno počesmo
i preko tišine da razgovaramo

HTENJE, ZAMENA ZA VOLJENJE

kako mogu, zaseo i s ukrštenim nogama
za svojim vlastitim i jedinim radnim stolom,
rikati kroz sebe, rikati nalik ranjenoj zveri,
rikati najglasnije i tiho škrgutati zubima –
kao štetočina uhvaćena u primitivnu klopku?

kako mogu, zaseo za svoj sto,
tapaciranog stihovim, znojem i krvlju
(krvlju iz hemoroida i ispljuvaka,
nemojte slučajno ovo da mistifikujete!)
mislim na nju, na moju ljubav,
pun svetlosti i snage koji će je uzneti
u pravcu sfera u kojima se lakše diše?

Kako se mogu pred sobom opravdati
ja, glupak besni, koji je obećao sebi
i knjiga i san i sve drugo da će završiti
sa prethodnom pesmom, sa svim pismima
napisanim a većinom ne odaslanim,
napisanim upravo za ovim jebenim stolom?
(ne znam kako, ali evo, opet
Jedne pesme koja riče od nežnosti.)

kako god da je, znam: i ovu ću završiti.
za tebe, za nju. za mene. za moju dušu.
(gledaj, ljubavi, kako se reči
sklapaju – same od sebe
kao u magiji. od daha ili poljupca,
ali magije svakako, gledaj. i diši.)

***

spokojni ispod brane:
znamo da je mali prst
čuva od prelivanja.

ali, pritisak se
odjednom povećava:
u ušima nam pišti –
uzbuna

narasta reka.

zatvaramo oči
nadajući se: poplava će nas
ovog puta zaobići.

NA PRISTANIŠTU

jedan za drugim
svi brodovi u pristaništu
zabrektaše svojim dizel motorima

voda ostade mirna
spokojna kao uzdah bebe
u dubokom snu

nigde ne krenuše brodovi
samo na nebu oblaci
produžiše da jurcaju

šibao je vetar planinski
poče da miriše na kišu
poče da miriše na so

***

mi smo deca sunčeve prašine
deca nestašna i divna
teška za čuvanje i laka da napravimo belaj

zagledan u vreli sunčani sjaj
mislim koliko bi praktično bilo
da oslepim... neće mi pomoći:
njuškaću i pipaću
sva lica koja ću presretati.

sati bez tebe dugi su kao sedmice.

***

prve kapi kiše dođoše
pomešane sa dečijim plačem

prva tišina dođe
nanošena snažnim vetrovima

mislim te ćutljivo
želiš me imati prećutano

poslednja misao prođe
kao strujni udar kroz um

poslednja reč ode
kao uzdah srušenog zidića

u sebi gradiš gradove
u sebe gradim svetove

ćutimo

bolje nam je samima

***

živećemo mirno, tiho
živećemo kao kapljice
na vrhu lista

bićemo mirni i plemeniti
disaćemo kroz snove

sve dok ti ne padne na pamet da pobjegneš
sve dok ne odmaglim štraftom

bićemo kao sveti, pitomi
brojaćemo korake u pravcu kuće

sve dok nam ne pukne film
i aorta ljubavi

U KUĆI NA DRVETU

pišem ti ljubavna pisma
dok mi ti virkaš preko ramena

tvoja bosa stopala
meko te prenose preko poda
kao da koračaš ponad vode

osećam te po dahu
kad god mi pogledaš preko ramena
vireći u slova koja kaplju iz mene

u kući i drveni pod miriše
na tvoju maznu toplu kožu

STAVI ME U KUTIJI SVAŠTARI

pospremamo kuću na drvetu
i ti slučajno nalaziš
moju nedavno izgubljenu hrabrost

„odloži je u kutiji svaštari“
odgovaram ti na upitni pogled:
„ti me svejedno čuvaš od sveta“

sami smo u kući na drvetu
sami kao jedan topli zrak.
svet je savršeno daleko od nas.

VETAR KROZ ŠUMU ŠVIRA NALIK ORGULJAŠU

više voliš klavir, znam
ali ne mogu da se natežem s mojim bratom
oko melodije koju odašilje

kao kad ti kroz kosu provlači vretenaste prste,
ja mogu samo da gledam i šutljivo se smeškam
zaseo onako prestonički, na krovu kuće ovog
drveta

žmurim svet ispod nas,
mirišem šumu.
na nas ona miriše.

SVA SU TI VRATA UVEK OTVORENA

rekoh ti, idi, rekoh kreći.
rekoh ti diši, rekoh sanjaj.
rekoh ti polazi, rekoh zaplivaj.

rekoh ti: bićemo u kući.
rekoh ti: bićemo na drvetu.
rekoh ti: biću ovde za tebe.

kad god poželiš da se odmoriš.
kad god poželiš da šmugneš unutra:
prag je toliko mali pa samo može da te pomazi.

SREĐUJEŠ KUĆU DOK JA GLEDAM KROZ OBLAKE

pokušavaš da nam bude sređeno, pokušavaš
da znamo da je sve na svom mestu,
mnogo se trudiš.
ja gledam kroz oblake tražeći naše obrise.

„mi smo na nebu“, želim da ti šapnem.
„mi smo.“, hoću da zaustim da ti kažem... „mi“,
mislim dok otpijam od čaja.

ti si šumski miris u mojim grudima.
širim se kao krošnja. drvena i tiha.
za tiho i toplo uspavlivanje. boli ova nežnost.

OPET TI PIŠEM PISMO

sveće titraju, noć tiha je.
ovako sam ti pisao pismo pre nekoliko vekova.
i posle velike kataklizme.

sve što je bilo i sve što nas čeka
samo su mrvice iz našeg daha.
duboki tonovi iz violončela.

savršena je geometrija leda,
pišem ti u pismu. savršena je
tišina u kojoj svetovi se stvaraju.

MIRNO JE JEZERO NA HORIZONTU

polako otvaramo oči, polako
udišemo, jedna žena i jedan muškarac
na vrhu krova, gledaju.

mirno je jezero na horizontu,
mirna su drveća u šumi,
mirna je kuća na drvetu.

polako mi otvaraš usne, polako
dodirujem tvoj pupak. iznad nas preleću
arhitekti nebesa, lakih su krila.

KUVAM TI ČAJ PRE IZLASKA SUNCA

smešiš se dok ti prilazim.
u očima ti čitam: „ko bi mogao da pomisli
da ćemo se ovoliko smiriti“. dodirujem ti obrvu.

dodirujem te vrhom palca. čaj je aromatičan.
okolo nas je tiho. prozori su veliki. jutro nam se
spokojno približava. lice ti je toplo.

„ko je mogao da pomisli“, razmišljam...
mebiusova smo traka od krivulja i ponavljanja
stvorena, nikad ista. kao svakog jutra.

TVOJ MIRIS OSTAJE I KAD ODEŠ

tvoj miris: čuvam ga, duboko
u sebi, još dublje u kući,
sve dok se ne vratiš.

drvo počne da mrzne,
šuma počne da divlja...
bez tvog mirisa

redovno provetravam kuću,
ne bi li te bilo i kad te nema.
ponekad se tresem.

NIZ KRUNE KROŠANJA KOTRLJAJU SE SMEH
I POLJUPCI U KLUPKO KOJE SAMO LAVINA
MOŽE DA DONESE

nemirni smo, veseli i vedri.
vedriji od neba koje nas čuva,
veseliji od munja u kosama.

nemirni smo, deca sunca,
svetlih lica i osmeha toplih.
nemirniji smo od lišća na drveću.

mi smo ova kuća, mi smo
čudo o kome svet ne sme znati.

PISMA PUNA TIŠINE

(dok spavaš)

pišem ti pisma
iz dubine noći:
mirišu peciva i oktani,
mirišu uspomene i led.

pišem ti
iz srži tišine
prikradam ti se,
polako klizim k rubu.

(dobro je, mila moja, sve je dobro.)

pišem ti pisma
iz središnice tihe
džigerice: kaplje krvi i ostaci
suza – vrtlog su koji me uzima.

pišem ti poput nepismenjaka
pišem ti tiho i škriputavo,
pišem ti u plesu a sklupčan,
pišem ti da ne bih skočio

(dobro je, snu moj, samo mirno spavaj.)

***

treperi mi obrva, desna.
kakav nevoljni predznak da očekujem
dok brojim otrove
u venama? bolje bi bilo
da nikad nisam pomislio
na suštost života.
hajde sada, hoću da te okusim.
u tvojim najdubljim mirisima.
neka budem, u tebi, dok ne zazori.
dok nam sve ne postane magleno
i bolno. mamurluk je neprikosnoveni
despot koji srca naša drobi
kao pahuljice za doručak.

VOLIM KAD ME NADOPUNJAVAŠ

i ne plašim se.
više se ne plašim
da ćeš se uplašiti
od mojih upliva
i poplava. jer čuh
kako mi kaza „volim te“.
reči, one istinite
one istinite, ključ su
za sve katance poverenju.
ja sam srećan čovek, ja sam
svetlost koja omeđava
svetove. ja sam stih
na vrhu tvojih usana,
dah izdahnut u čežnji
i posvećenosti. savršen sam
čist, nežan i moćan. kao kad ti
pripovedam o mekim kišnim
oblacima. kao kad ... nadopuni me
uzdasima i izdasima i umnim rečima
jer u ovoj vulkanskoj sreći ja ne želim
razum svoj da nađem. kaplja vode sam
na tvojim očima, dok mi dušu upisuješ
kroz tvoje beskrajne čežnje. koje postaju
moje još pre no što uzlete ka beskonačnosti.

DIM, STIŠAN

preko belog zid u uglu plešu
moj desni dlan, cigareta i dim:
oko mene se vijore kao oko smirenog zmaja.
polako otkucava noć: svaki put je tako
kad ne mislim o jutru i podnevu
u kojima bih trebalo da se razbudim.
spora je noć; sveže miriše vlaga
iz jame. uskoro, ništa se neće desiti.
uskoro. tiho ću ispustiti još malo
dima i pare. mislim o jednorozima, sedim
na vrhu kule, iznad jame. zamišljam
kako maze duge šiljatim umom, s tim
trećim okom koje je od čežnje za progledavanjem
naraslo u špicastu kost. mislim
i na sunce, na sve njegove erupcije
što stižu do nas sa malim zakašnjenjem.
kao i sve druge istinite stvari.
nad jamom nema staze: niko ne bi mogao
da mi svirne ispod balkona, čak i ako poželi.
ne poznajem takoreći nikoga u ovom gradu, ali
danas sam se upoznao s belim razduvanim
laticama;
dizali su se k nebu kao sneg prevrnut na glavu.
juče sam se upoznao s jednom minijaturnom
bubamarom:

pomazila mi je desni dlan. uplašio sam se –
istresao je u pepeo oko mene, ugušiće se.
potom je satima letela kroz sobu
dok nije našla ugao
u koji sam večeras video dim.

OTVORENO JE

odeni se u crno, u najcrnje koje imaš
i izađi na balkon. zakorači odlučno i skupi
sve sunce na sebe, napuni kožu
svetlom toplotom. zatvori kapke: iza njih
videćeš te oči, taj blistavi osmeh –
tvoje unutrašnje sunce jedva čeka da ga
dodirneš. zakorači, žmureći, prostorom –
nadmaši vreme: sve je skupljeno u jedan
trenutak,
u tačku u kojoj se crno i svetlost ljube.
zamisli da nema misli. zamisli da je sve
u tebi. u vrtlogu mirisa i maštanja
prepusti se, ostavi da te ponese. mrvica si samo
u ovom velikom prostoru koji te obavija toplo,
kao
matica koja stalno rađa čuda i pred tobom se
otvara. otvara se put kroz prostor, vreme
držiš u malom džepu. odmah pored ključa
koji ti više ne treba. otvoreno je, kažeš.

PISMO. ZA TEBE

dolazim ti. bezobrazno ti se udevam
u svaku poru: dolazim ti potocima
vina, na oblacima od lavande, tebi
dolazim namirisan ljubavlju i čežnjom.
tiho prilazim, tajno te ljušim,
bučno rušim preko tebe: zrak sunca
propušten i istanjen kroz sve lupe
i stakla i ogledala. palim sve usputno
ne mislim ni na šta dok u poplavi
i žaru hitam k tebi. *jurim kao prirodna
nepogoda*, šibam kao razulareni vetar
koji usne tvoje traži. pa ih otvara. ulazim
kroz tvoje oči, ulazim ti kroz nosnice;
pun mirisa i nemira, pun mira i svetlosti.
sitnih mrvica večnosti. u nama je. ti si.

TA PTICA: Č.

u savršenom kontrapunktu
krckaju glasno kockice leda
i klavir svira sam od sebe
kroz sobu u kojoj te želim imati:
kao muziku koja je dovoljna samoj
sebi. a velika, takoreći kao želja
jeste da čujem te kako kroz dirke crtaš
i pretačeš svoje srce...tu pticu
veselu i slobodnu, s krilima natopljenim
prohujalim tugama i s toliko mnogo znanja...
u savršenom kontrapunktu, dok te udišem,
ti polećeš prema još jednom velikom horizontu.
u kome me opet nosiš sa sobom, tvog vernog
saputnika: večno žednog, večno razbrbljanog...
ljubavnika-blizanca kome je sve tvoje dom.

KAPLJICE MUZIKE

malo pre ponoći, vreme je
za suze, za slike i sećanja –
dok zajedno slušamo
muziku našu: srebrne kapi
prelivaju nam se kroz dlanove;
tvoja mirisna koža, puna muzike.
zajedno slušamo. pretvaramo se
u blues. u duboku osećajnost...
u njoj se plašimo, u njoj se ljubimo.
ćutke se ljubimo, skriveni od svih:
stranci smo u ovom gradu, tuđi za svakog
sem za sebe. miriše ti koža,
na život i sokove miriše tvoja
koža. miriše na mene, bele kapljice
svetlosti i snage, puni muzike, puni nas,
izlivaju se. tiho te ljubim. slušam tvoj
šapat u utrobi: kopnimo kroz sebe
čak i kad smo jedno u drugome. slušam tvoj
miris preko moje kože: našu muziku.

NISKO SPUŠTENI OBLACI

zašao u grad, u visine
proskitao uzbrdicama, tražeći
tiho mesto za svoju ljubav.
ušao u oblake neoceđene
vode, ušao u hladnu ošamućenost;
mirno udisao maglu, punu
mirisa dospelih iz daleka, iz
moga juga, zagrlio te u prolećnoj magli,
prigrlio bezbrižno i toplo; u prošlosti,
bejasmno potpuno zaštićeni od sveta, od svih.
bejasmno potpuno sami i bezbedni, u tom
prolećnom omotaču, za tebe naručih vreli čaj
i čašu vina...naručih krv i vrelinu:
da nam ih prinesu dok raširenih nozdrva
usisavamo maglu: spasenje naše od svekolikog
sveta. i još krvavog mesa i još vode.
da bismo isparili lakše, ovako nežni
oblaci, spuštene nisko ispod nišana sveta.

CVETOVI ŠTO MIRIŠU NA KOŽU

jednostavno je: sedim na terasi
prekriven suncem i muzikom.
odnekud mi dolazi miris
cimeta...pa miris kilometara –
jednostavno je: plovim kroz prostor
oslobođen revolta prema svetu.
posvuda iskre, bleska mir,
sjaj lepote: svet može da ode
do đavola, ne mora ni da mi najavi...
jer, jednostavno je:
lebdim visoko i u miru,
prekriven suncem i muzikom – jednačina
ljubavi koja iz mene pupi kroz bele
i žute cvetove...mirišu na telo,
mirišu na kožu tek okupanu
u poljupcima i nežnim, najnežnijim dodirima.